

IGANDEETAN IRTETZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETEN DAU

1902-ko Azaroa-ren
23^aEuskalerrian, iru peseta urtean.—Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.1902-ko Zemendia-ren
23^a

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.
Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tivoli, letra B, 2.º derecha.

UMEZURTZAI

Bitorian *Boletín eclesiástico*-ren ize-naz urtetan daben albistarian ikusi dogu iragarri bat, zeinen barri daukeen oraingo askok eta askok Euskalerrian, baiña aín da jakingarria eze, ipintera goaz emen euskeraz bere biurketa bat, gure irakurle guztiak ondo jakin daien.

Abdon Goti izentzat eroian batek ichi eban bere ondasunen laurena, bi milla pesetako sarietan banatzeko umezurtzen artean, oneek *estadua* artuten ebenean, au da, ezkondu orduan edo komentu baten sartu orduan; umezurtz oneek, nai direala guizon-nezkoak nai andrazkoak.

Sari au artzeko, bear dabe izan ezeukiak edo pobreak, ezkonbagueak (jakiña), konduta onekoak, eta dotriñan irakatsiak.

Baldintasun guzti oneen aguriak aguertuteko gastuak eguin bear dira, ta gastu orrek eragozteko agundu da abade parrokoak emon daiela aguri edo garbitasun bat, nun esangodaben zelan dan eskatzaillea ezeukia, ezkonbaguea, bizi onekoa, dotriñan irakatsia, nungoa dan ta nun bizi dan, nun eta noz ill zirean bere gurasoak eta beste edozein zertzelada (circunstancia) abadearen erechian ipiñi leitekeana, esan dan saria obeto merezi izateko.

Eskabidea eguin bear jako Abdon Goti-ren *testamentario*-ari, zein dan *Benito de Guinea*, eta abadearen aguriaz batera, bialdu bear jako Antonio Esteban Echevarría jaunari zuzenbide onegaz;

Sr. D. Antonio Esteban Echevarría
Procurador de los Tribunales
San Francisco, 8, bajo

Vitoria.

Eskabidea ta abadearen aguria bialduteko epea edo plazoa ill onen 30 garren egunean amaituten da; beraz, datorren aste barruan bialdu bear dira.

Bi milla pesetan saria artuko dabe eskonduten diranean, edo komentu baten sartzen direanean.

Umezurtz oneek izan bear dabe 15 urtetik 35-era bitartekoak.

Ausse da *Boletín*-ak diñoana. Batzuk diñoa aita ta ama bagako umezurtzentzat direala sariak; beste ba-

tzuk ostera ama edo aitagaz bakarrik dagozanentzat be badirala. *Boletín*-eko iragarrian eztiño garbi garbi, baiña aituten emoten dan aita ta ama bagakoak direala sarigarriak, esaten dabenean abadeak emon bear daben aguri edo garbitasunean ipiñiko dabela *nun eta noz ill zirean bere gurasoak* (sari-eskaleenak); *donde y cuando murieron sus padres*, baiña gueure adiskide batek esan deusku Bizkaiko abade bat, ezbaian aurkiturik, itundu edo *consultau* dala Bitorian, eta erantzun deusela eztiñeala bakarrik aita ta ama bagakoak sari ori eskatu leikeenak; aita bakarrik, edo ama bakarrik daukeenak be bideandagozala eskatzeko.

Beraz, azkenengo oneek be eskatu leie, bada ezezkoa beti daroe aldean, eta eskatzea ezta kostu andikoa.

Entzun dogu iruroguei inguru sari izango direala banatu edo partiduko direanak.

Eskabidea izango dira, ez iruroguei ezpada lau bider iruroguei be, gure ustez; ezta kigu zelan eguingo dabeen guztien artean sarien banatze edo partidumena, ala zorian edo suertean, ala bear izan edo premiña gueien daukeenai beguiratuta, baiña dana dala, eskatuko dabeen guztientzat ezta izango saririk.

Boletín-ean ipiñita dagoan iragarrian eztiño zein aldetako umezurtzak eskatu bear dabenean saria; baiña aitu leiteke, iru probintzia onetakarako izango dala, bertakoa izan dan ezkeror diru ori ichi dabena. Eztiño baiña, garbi; ta asten badira eskatzen *belarrimotz* errietakoak be, orduanche bai izango da ori gabonetako loteria bat.

Entzun dogu, beintzat, Lisboa, Portugal-go erriburutik norbaitek eguin dabela eskabidea jlekutatik! Ezta au barriketa bat; Bilboko parroko baten aotik dakigu.

Gure irakurlen artean badago inor azalketa oneen gañean be ezbaierik daukenik, itundu beite bere abadeaz, eta onek argui ipiñiko deutso gauzea bada abade guztiak dagoz arazo onen jakitun.

JAKINTSUA TA SANTUA

Gaiztakeriak beti baditu munduan laguntzalleak etzaizka falta losenchariak eta intzentsu emantzailleak;

Pikardiarik dan aundiena batek gaur eguiten badu bigar baiña len nork ontzat eman nondikbait ere izango du.

Ikusten degu ia mundu au ainbesteraño galdurik non badirudi ez dagoala kristau artean zentzurik.

Gizon gaiztoak alabatzea da noski oraingo moda baiña Santuak alabatzea obeago izango da.

Orregaitikan pozez beterik gu ere gaur bildu guera Santu aundi bat bere egunean eguiñalaz onrratzera.

Mundu guztian zabaldua da Santo onen aomena inor ez dago ez dakienik Santo Tomasen izena.

¿Zer balio du guizonarenzat munduko aunditasunak? ¿Zertako dira interesak ta emengo aberastasunak?

Ezaguturik gure Santuak oien balio guchia gaztetandikan alde batera utzi zuan au guzia.

Ez du bizi nai gurasoakin aberats bere echean aukeratzen du pobre izatea Domingotarren artean.

Au naiago du besteren mende Santutasunean azi ezen ez beste onra guziak mundurako irabazi.

Bereganatu zituan laster birtuterik aundienak ¿nork adierazi bear bezela Tomasen aurrerapenak?

Infernuokoak nai izan arren gazte garbi au zikindu eguiñal danak eguiñagatik ori logratu ezin du.

Jakinduriaz ¿non da beste bat au berdinduko duanik?

erejiari onek bezela ¿nor da guerra eguin dionik?

Utzi dizkigun liburuetan erakuzten du ederkir dotriña gaizto guztien kontra nola gudatu portitzki.

Erakusten du guztiz arguiro zer sinistu ta zer eguin

gaurko egunean konbeni diran beste zenbait gauzarekin.

Orregaitikan esaten digu Leon Amairngarrenak dotriña onak nai baditugu jarraitzeko Tomasena.

Arturik bada mundu onetan Santu au gure guiari jarrai zaiogun bildurrik gabe erakusten digunari.

Gorrotatuaz berak bezela biotzetik pekatua zeruan lagun izan dezagun Jakintsua ta Santua.

† JOSÉ MARÍA ELEIZEGUI.

GABEKO ESKOLAK

I

—Egun on Pepanton.

—Zeuk bere alan euki daizula Joanpe ¿Ze gauza barri dakazu?

—Entzun dot, errira etorri dala agundu barri bat maisuak gabeko eskolia ipinteko; orregaitik Alkateak adierazoten emon deust erriko batzar echera joateko, baiña ezin dot aitu zegaitik dan ori.

—Izan leite, batean gabon jaiak eta... bestean udako beroak eta... gaur onegaitik eta bijar... estabe maisuok eskolarik eukiten eta egun orrek beteteagaitik.

—Ezin izan leite gauza orrek gaitik errentea bere ipini eidotzeta.

—Or erretan zarie zuek. Poztuten naz gustiz azko gauza orregaz, bein edo bein izartuko baziñateke. ¿Ete da ba lendik irebazi guichi daukelako?

—Bai demoniñetan, batez beste emengo maiztuak, aterako ditu egunean amasei errielen gora. Kendu eskero eskolarik egoten estiren egunak eta berak gura estabenean eukiten eztituenak ezan eguidazu nora eltzen dan.

—Baña edozetara be maiztuak bere eskoleari beguira egon bear dau eta ezin lei beste bearrik.

—Bai, orrek eguiten ditu beste bear batzuk bere, naita izan gueuk aukerea emoten deutzagulako, olan obeto dala uste izanik edo kejeute bere eskendulako ezer aterako, ze gure ezana baño erdaldunena ariña-go entzuten dabe orretan diñoenez.

—Neu bere orretan nago eta entzun deustezu lendik bein baño sarriago,

joango balitz erdalerrira eta andise-rik beorreri dagoken urteko irebazi-ja artungo baleuke bere eneuke nik ezer eguingo, estabelako ezer irekas-ten, eta ezin leikielako orain irekas-ten dan erara umien buruak apurtu baño. ¿Izango ete da ba, or zosialis-ten izenaz dabizenen gurariak bete-teagaitik, au da, egunean sei ordu bearrean eguin daizan? Bada esan dozunez, batez beste bear guichi eguiten dabe.

—Bestera izan bear leuke. Bada legue ori emon dabenak jakingo dau gozean iru ordu eta arratzaldean bes-te iu eguin bear dituen eta orain ganera esarten deute gabeko zere-guñori. Uelguisten arerioak izan bear dabe aguindu ori asmau da-benak.

—¿Zelan da ba maisuok bear orre-gaz ez asarratutea eta uelguistak bai?

—Areri gabeko bearra pagau eguin bearko deute eta uelguistari sei ordutik gorakoa eztautze eguingo ta.

—Ikusi daigun beste gauza bate-gaitik ete dan. Urietan gaba, askok batez bere andikiak, egun lez artzen eidabe. —Ortik urten eukean legue orrek. Jakingo dabe ume guichi doi-ala eskolara, da ori gueien doianean, eta uzteko dabe umeak egunez lotza-tu eguiten direla eskolara etorten eta gabaz gurago izango dabela bete eu-ren zereguña.

—¿Zergaitik lotzatu?

—Eskolara ostera eguinda estabe ganoraz ezer ikasten, da guero en-tzun eguin bear izaten dira ta.

—Ori bere ezta, bada ezta umen-tzat espabero nagosientzat.

—¿Da uzte dozu umetan egunez ezer ikasi ezpadabe, nagozitan gabaz eguingo dabela?

—Orretan dagoz batzuk beintzat, uste dabela aurreratutea azko, ze entzuten dot, mutil guztiak dagozala pozpozik eskolara joateko, da nezka-tillak amurriz beterik eztaukelako era bardina. Bestetik, diño, umetan joan doiera denporea lotan berotan ezan doian lez. Esan gura dabe orre-gaz, umeak adiña edegui barik dau-kela eta nagoziak arguituta.

—¿Zenbat bidar entzun etedotaz orrek gauzok! Atzanez legueguñen belarrietara bere eldu dira. Badakizu erechi orretakoa izen enazena iñoz. Uzte dot chikitan ikasi espeben bat-zuk eskolara etzirelako eta bezteak joan da bere ezin ebelako bear une orregaz, orain nagozitan ariñago ichiko deute ezer ezin dabelako. Ba-lekije ondo zer dan irekazte ori eleu-ke oinik aterako euren echeetatik. Chikitan loa edo beroa bazan, orain izango dira basia, euriña, chingorra, edurra, maizuen ganora bakotazuna edo beste achakia azko.

—Or batzuk beintzat eztabe uste olakorik. Baña zuk diñozonez, gure ganera geituko da lengoen ganera errire ornidu bearra, bezte mezede barik.

—Estot bezterik ikuzten, da ori ontzat emongo neuke, nekepea gue-

ratuta bere, bear dan lez irekatziko balitz baña umeari lez eguiteko bada, oba bapez ipintea.

—Aituten zer ezan gura dozun eta agur.

—Zoziaz Jaungoikoak eta bizi berak gura daben lez.

(jarraituko da).
P.

ARITZALDEKO ALABA

Chaketa belcha, gona urdiña
chesto polit bat besuan,
plazarakuan ikusi zaitut
chori ariñen pausuan;
beguiak alai jarri nituen
gona barrena jasuan,
ala pozikan egongo nintza
beguira ordu osuan,
esanaz jzeñek achi lezaken
uso polit au lazuan!

Ainbesterano guztaturikan
zure arpegui leguna,
berialassen eskeñi nizun
nere naitasun biguna:
baña far gabe esan zenidan
galduaz alaitasuna
—¿Guizarajua! nekez zabiltza
jarriaz kopet illuna,
eguzkia det adiskidia,
bera da nere laguna.

Lagun eguiten dizun bezela
eguzki garbien galak,
zu choratuko zaitu aureho bat
nola amaren magalak;
laguntza ori pozez artzen du
Aritzaldeko alabak,
bideko festak nola ezdiran
izango nozki makalak,
ja! zer manchunga achitu duen
eguzki kopet zabalak!

Nire issilik joatiagatik
eguzkiakin batian,
mingañen punttan iruki zaitut
chinchilik ordu betian;
baña oranchen esango dizut
mirarik gabe golpian:
emango nuke errialcho bat
naiz izan nere kaltian,
laguntzen dizun eguzkiakin
izatiatik partian

Zenbaterano maite zaitudan
jakiñ biazu ezikan,
zeren ez pentsa kontatutzeko
daukatala nik lotsikan;
¿badakizu zer zure merio
eguingo nuken kasikan?
chardiñ ssarrakiñ aste osua
pasako nuke pozikan,
zure onduan ja! ene bada!
onla egotiatikan.

Berriz ikusi zindutanian
lengo illunabarrian,
zure ondoren ibildu nintzan.
eizian bulebarrian;
¿ez aldakizu choriak nola
jostatzen diran larrian?
ni jostatuko nintzake ala

zuk ez artzera charrian,
naiz guero kontu guziak eman
Jaungoikoaren aurrian.

Erri osuan zu bezelako
bi ezdirala deritzat,
eta gañera artuba zaude
izarra beziñ arguitzat:
nik eztakit zer meresi dezun
lartan lartana saritzat,
bada Jaunaren almena banu
artu zadazu eguitzat,
berielasse eguingo nuke
zeru berri bat zuretzat.

Nere pechuko garra biziak
zuregaitan daudenak,
dira kupira gabetandikañ
sutu azitzen nautenak;
¿baña ez aldu ezer merezi
onla sufritzen duenak?...
—Senarren gana laister nua ta
zure biotzeko penak,
esango diot zigor batekiñ
ateratzeko dienak

VICTORIANO IRAOLA.

EUSKALDUN ERDALZALEA

IÑES TA IÑASI

I

—Ama; gaur ere lotsatu naiz ba ni.
—¿Zer izan da ba?

—Ines ta Inasi erderaz aritu dira
itzketan eta ni issill-issillik arrasalde
guzian.

—¿Zergatik egon zera ba issillik?

—¿Zer esango nuan?

—¿Aiek zer esaten zuten?

—Eztakit.

—Eztakit ba nik ere zuk zer esan-
go zenduan.

—¿Nola esango nien nik ordia?

—¿Berak nola esaten zuten?

—Erderaz.

—Ba zuk euskeraz.

—Baña lotsatu eguiten.

—Gueiango lotsatu bear lukete eus-
kaldunak, euskalerrian erderaz itz
eguiten.

—¡Bai! berealasse; zaude pusska
bat.

—¿Beraz euskera noizko dute? ¿Jai
andietarako?

—Uste orretanche nago nerau ere.
Euskera trapuzar bat omen da ta...

—Euskaldun erdalzaleak izango
dira trapu zarrak, nai badute ta ez-
padute; baña euskaldun garbiak
naiago du trapu zarra bera, euskal-
dun erdalzalea baño.

—Ba, aiei ori buruan sartzia,
arrian iltzia sartzia baño gaitzago da.

—Ba zuk ezer bear diezunian, itz
eguitezu euskeraz.

—Ez ordia kasorik eguingo.

—Ba, zuri ezer bear dizutenian, ez
eguiñ zuk ere, euskeraz itz eguiten
ezpadizute.

—Beraz bakarrik ibilli bearko det,
lagunik gabe.

—Bakarrik obe dezu lagun charra-
kiñ baño.

—¿Charrak aldira ba?

—¿Ez; onak izango dira! Euskale-
rritik irten ez, eta iru illabeteen ba-
ñu-eche baten ontzi garbitzen egon
diralako, euskeraz eguiñ nai ezdute-
nak.

—Datorren igandean ere ba...

—Datorren igandea oraíndik etor-
tzeko dago, biziko gueran ere ezta-
kigu; oraíñ lotara, eta bigar lanera
eta guero gueroakoak.

II

—¡Ola, Señorita; ¿ké tal te á des-
kantsao noche?

—Muy bien; é y uste?

—Muy bien, grazias.

—¿Ya te as almurtzao uste?

—Torabia no.

—¿Pues ké? ¿Chokolade kojer?

—No, eso tanpoco.

—¿Porké pues no?

—Porke ser trempano.

—¿Ké ora?

—Las ocho pegaos y cinco minu-
tos.

—¿Ese erlojo ia pega pues miñitos
también, ó ke?

—¿Kon kanpana no, pero kon tiki-
tiki sí, segundos.

—¿Y en ké ora lebanbarri estas
pues?

—En las siete y kuarteron.

—Baia, baia, ke loti; otra bes tan-
bien ia estarás lodi-lodi, komo mor-
sill.

Maisu zarra zijoan kalia barruna,
eta aditzian emakume aien jarduna,
berai beguira jarrita esan zuan: ¡Va-
ya qué dos doctoras!

—Ines; ¿zer esandu Maisuak? gal-
detu zuan Inasik.

—Oso dotore itz eguiten degula-
erantzun zion Inesek.

—¿El solo que te sabes pues pien-
sa ó ké, kastillano?

—Kastillano es pero, mas ke nos-
otras ia es tambien pero, mucho-mu-
cho no tiene pues sobre.

—Sobre lo ke tiene es un kristal
en antiojo, tuerto siendo, uno bas-
ta y....

Or dator, bizi-bizi, Triperre chikia,
eta esaten die bi gazteai; ¿badezute
lotsarik?

—¡Jeeeeeusuús ona!

—Bai, Jesus ona da, baña zuek ez.

—¿Noiztik nora eguiñ zera zu ser-
molari?

—Sermoién premia badezute zuek.

—Izan diteke: aspaldichoan aditu
gabeak guera ta; ia eguiten diguzun
eder-eder bat.

—Ederra edo charra, zuek bear
bezelakoa eguingo dizuet.

—Ori nai degu ba.

—Aditu ba ondo:

Sermoi

Aizia buruan

Ta ibilli munduan

Choruen moduan.

(Dira santu baten itzak) (1).

—Nere aditzalle buru ariñak:

Iru illabeteen izan zerate echetik

(1) Santu au oraíndik bizi da lurtean, osasuna eta
umore onean.

kanpoan, nik aditu dedanez, perts garbitzen, kiaren koloria arturik, eta kiratsa darizuela: euskalerritik etzerate atera, eta erdaldundu zerate: erdaldundu ez; baizik erdalzaletu. Oetik berandu jaiki, eta beguiak ondo idekitzeko asti gabe, chimak arro-arro, lotsa gabe eta arrokeri andiaz, leiottik leiota, or ari zerate itzketan erderaz, itz bakoitzian bi disparte esanaz; [zuekin eta beste bi alperrekin lau alper eguin ditezke, edo obeki esateko, eguin bearrik eztago; eginik daude; jai, ai, kuarteron ta minito!, zikin, alper, arro choroak. [Auek dira loreak; au bai dala sermoia.....!

III

—Ama: gezer badakatzu merkatutik?

—Bai; kanta-paper chiki bat.

—Ia ikusi.

—Orra or; irakurri ezazu.

—Berealasse:

Neskach gazte bi ditut

Erderaz ikusi,

Baña ematen zuten

Osoro ichusi,

Euskera ta erdera

Guzia naasi

Neskach bi auek dira

Ines ta Inasi.

—Aizazu, ene alaba: zoiek aldira zure lagun, euskera trapu zar bat dala, esaten dutenak?

—Bai ama, oiechek dira.

—Ba emaitetzu gorantzi asko, eta Jainkoak gabon diela.

P. M.

1902. ko Azararen 16 an.

Zer onra dan guipuzkoatarra izatea!

Alpamen onragarriya Oñati-n irabazitako moldaera

Beste Probinzi euskerazkuak
Ziñez errespetaturik,
Baña euskalen etsai guziyai
Galdetzen diyetalarik:
[Alda eguzkiaren azpiyan
Gu beziñ onra zalerik,
Gu beziñ ausarditsurik,
Gu beziñ bulardetsurik eta
Gu beziñ umant aundirik,
Gure moduan munduko jaunen
Menpean egon ez danik?
Ezet osango nuke nik.

Naiz Fenizio, naiz Kartagoak,
Godo eta Arabeak,
Inoz etziran bada izandu
Guipuzkoaren jabeak
Zituztelarik ekarri beti
Izugarrizko taldeak:
Bada asaba gureak
Ziran gudari trebeak;
Naiz ill, naiz bizi ziradelako
Guzizko bildurgabeak
Salbatu izan zituzten zintzo
Probinziaren onreak.

Guipuzkoatarrak jatorritikan
Santubak ez gualarik,
(Besteak ere Jaungoikoaren
Semeak diradelarik)
[Zer esan nai du ez bada ihun
Gu beziñ jende bikañik,
Gu beziñ odol garbirik,
Gu gueran beziñ osorik,
Naiz ichasoan, naiz legorrean,
Gu beziñ umantakorrik,

Eta kondairaz? alda munduan
Gurea beziñ ederririk?

[Bai alda gure euskera beziñ
Izkuntza onragarrik?
[Bai alda gure Legue Santubak
Diraz beziñ ongarririk?
Zerutikako bi izar oyek
Badaude chit tristeturik,
Samintasunez beterik,
Oñazez erdibiturik,
Daudelarikan ertsiturikan
Erdaldun katez loturik
[Baña ez dute alaz guziyaz
Saldu nai beren onrari!

[Nola guk saldu ezerengatik
Guipuzkoaren onreak
Gure Aitonak ain chukunkiro
Beti ta beti gordeak
Zenbait euskaldun gaudelarikan
Erdaldun gaitzez erreak
Oraindik guera nobleak
Arrotzak baño obeak,
[Nork esango du ez ditut maite
Guipuzkoaren Legueak
Baldin baguera jatorritikan
Onraz parerik gabeak?

Goyenekoak guerala onraz
[Aldet esan gueieguirik
Baldin Cervantes arguidotarrak
Neri erakutsi badit?
Guregaitan onek esana
Bein bat nik irakurririk,
Jarri nintzan arriturik
[Osoto miresturik!
Eta Guillermo Humboldtkeoa
Atzeritarra zalarik,
Astarloaren adiskideak
Ere erakutsitzen dit.

Ara zer diyen Cervantes eta
Humboldt euskera zaleak:
Lenbizikoak digu deitzen
«Onragarriko loreak,
Erregearen goarpeari
Izan giñezken jendeak,
Guernak irakurleak
Eta izkribatzalleak.
Bigarrenkoak diio onela:
«Dirade euskal libreak
Chit antziñako Ibero zarren
Odol garbiko semeak».

[Zerbaitengatik dute kontatzen
Gure kondaira garbiak
Guerala Tubal ezkerotandik
Izan bentzutezgarriak!
Emen kontura etorri gaiten
Zer diran Ibar-mendiyak
Aldiran onragarriak,
Etsaien garailariak.
Gañerakoan esan dezala
Eguia... gaztelaniak,
Zeñek biraldu zituben andik
Moro talderi aundiak.

[Bai! [bai! Moroak ziran garaitu
Euskal-errien gaitikan
Kobadongatik Granadaraño
Guk ziñez lagundurikan.
Zazpi guizaldi luze aietan
Fedea goyendurikan
Aizkenez Alanbratikan
Itzuli biraldirikan
Euskal-mutillak ziran etorri
Osoro koroiturikan,
Opas ta beste salkindariyen
Lan denak deseguinikan.

[Nun dirade, nun, Okendo eta
Churruka bezelakoak
Bi fedetsuen guisa munduba
Onraz apaindutakoak?
[Zeñek eguin gaur eguin zubena
Elkano ausarditsubak,
Elkano bulardetsubak,
Ontzi guidari altsuak?
Eguin zutena Urdaneta ta
Legazpi birtuosuak
Bakar-bakarrik dute eguiten
Euskal kristau chit-osuak.

Galdetu onra maite altzuten
Andia eta Lezori,
Urbietari, Bidazabali,
Ta beste milla zalduni.
Galde nai bada Orreaga ta
Beotibar zelayari;
Galdetu San Marzial
Eta Belate gañari.
[Galde! bai [galde! Guipuzkoaren
Eskut-arma ederrari
Ikusitzeko Guipuzkoatarrak
Zenbat nai diien onrari.

Galdetu Aita Larramendikin
Mendiburu ta Errori
Onrarenegatik zenbat on eguin
Zien zaldun erriari:
Galde Aizkibel, Lardizabal ta
Inigo Izuetari;
Galdetu Manterolari,
Bilinch, Iparraguirreri;
Galde Garibay, Zaldibia ta
Isasti, Gorosabelli;
Galdetu onra maite altzuben
Nikolas Soroluzeri.

Zerubarentzat ere izandu
Ditugu onra mordoak
Aitzgorri eta Ernio baño
Askozaz aundiaioak.
Done Inigo ta done Martin
Gurutze zale beroak
Bi Santu umantagoak
[Alditu eman munduak?
Aita Erkizia, Aita Lizardi,
Dirala done sendoak
Daude esanaz biak sufritu
Zituzten martiriioak.

Kristobal Kolon illezkorakin
Juan ziran Guipuzkoatarrak
Etzirako ichasorako
Errenak eta elbarrak.
Lepanton ere gure asabak
Etziran izan baldarrak
(Ta guchiago zabarrak)
Baizik gudari azkarrak,
Ondo ikusi ziran Flandesen
Guipuzkoatarren indarrak,
Nun nai bezela giñalako gu
Gudalariien izarak.

Jarri zionak Probinzi oni
Izentat Egiptutuba
Nai eta nai ez jaun arrek zeukan
Zeruban begiratuba.
Beintzat zekien erri au dala
Jainkoak bedinkatuba,
Jainkoak izaratuba,
Jainkoak doatsutuba:
Eta nola dan Tubal ezker
Onraen gorde lekuba
Esan dezagun lotsatu gabe
[Au da munduko zeruba!

[Nolatan ez da bada izango
Mundu ontako zeruba
Birtute guzi guziletara
Badago omenatuba?
Uzta-illaren oguei ta batak
Daukalarik goibelduba
Eta guztiz turmoituba,
Ekaitzez inguratuba:
Baña zerutik zalako jechi
Erri eder au mundura
Mundu ontako zerutik juango
Da zuzen zuzen zerura.

RAMOS AZKARATE-KOAK.

esan bear det zer pasa zaion
blasfematzaile bateri.

Bide batian zijoazela
ainbesteko pikardia
bere lagunak keatzeraño
botzen zuen blasfemia
protestantian seta gaistuan
ain omentzegen jarria
kontra eguinaz Jaungoikoaren
Ama etzela garbia.

Jaungoikoaren Ama chit Santaz
zuenian blasfematu
miserikordi ondo gabea
emenchen zaio agortu;
au aditzian nere kristabak
biotza zitzaidan lertu,
mingaña bere aotik zintzillik
omen zitzaien guelditu.

Jaungoikoaren probidentziak
zorrotza dauka labana
zikindutzia ez duela nai
garbitasunaren ama
blasfematzaile gustiak orra
ikaratutzeko aña
ikatza baña beltzago eguinta
aotik zintzillik mingaña.

Bere lagunak eguinarian
mingaña sartzen barrena
baña alperrik iru sendakiñ
saiatu ziran urrena
oraindikanen etzaio etorri
Jaungoikoaren baimena
estadu ontan omendagola
da albistia orrena.

Esan diote eskatutzeko
Jaunari barkaziua
eskuak gora, asten omen da
eguiteñ oraziua;
blasfematzaile guztientzako
ara emen liziua
ikaratuta utzi dezaten
infernuko ofiziua.

Beste Nazio danen artian
aturikan Ezpaña
deitu zenion kariño aundiz
nere biotzeko erria
etzegon nonbait gaur dagon aña
blasfemi ta pikardia,
baina euskaldunak aitortzen degu
zerala Ama garbia.

Zu gure alde izan zaitezen
guk arrazoi bat daukagu
gure izkuntzan maldiziu au
ezta oraindik azaldu
Kastillanuan itz gaiztu ori
[ai! albaliteke galdu
arrazoiakin IBAIZABAL-ek
naidu euskera zabaldu.

J. A. ARAMBERRI

ASTEKO BARRIAK

Donostian batu dira Euskalerriko lau probintziako Diputazioen buruzaguiak, arazo batzuen ganean danak batera joateko Madrilarren aurrera.

Artu dituzten erabaguetan laurak erechi bardiñean egon eidera.

Erabagui dabe, esan bear jakola Gobiernuari errialde onetan etzaukala zer agundu gauza oneen ganean: Aintamentuetako sekretario kontuan, Probinzia bakochekeo

KASTIGU TRISTIA

Zortzi bat berso berri jartzia
goguak eman dit neri
albistia bat oso tristia
detalako irakurri
Galiziako probintzia da
seguro ez naiz zein erri

Ikaskuntza Batzarreko enpladuak gueituean, eta emen enpluak emoteko ezala ezer Sarjento-entzat eguin zan leguea.

Gauza oneetan gogor eguin bear dabe Diputaziñoak, ezkaizan joan atserantza, beti aurrerantza baiño. Esan gura da, Gobiernuak emen eskua sartu gura dabenean gogor eguitea ezala naikoa; lenago gueukazan eskubideak eskatu bear direala, osoan edo banan banan, obotoen izango dan moduan.

Entzun dogunez, Abenduaren bian asiko eida ibiltan Bilbotik Durango-rako tranbie,

Bermeotik diñoskue:

«Lengo barikuan joan dira emengo arraintzaleak aspaldiko partez kalara, eta besigutan joan dirana, ekarri eben zer bait, eta urren-go egunean joan zirean guienak besigutan eta ekarri zituezan 400 arroa, eta eguin eban arroiak 40 erreal; eta pozturik aín ederto emon ebalako, domeka goizian be joan zirean meza entzunda Andra-Mariako eleizan eta ekarri eben besperan leche baiña asteleanean eztabe ainbeste ekarri, eta martitzeanean ez tira joan.

Baidera dabilizazanak be ekarri dabe egun orretan Lantzoí edo mustur zorrotza guztiz ugari.

Umerzurtzak dagoz egunokaz pozez betarik emen, zerren *arcipreste*-ak deitu len eleizan domekako meza nagusian, zelan ichi daben eriotzako orduan *persona* batek, bako-chentzako 8 milla erreal; eta emen dabilizaz larri euren papalak edo garbitasunak ateraten; bako-chak gaztelu andi bat ames dau eta icharopenak buruan dituezala, eta alan izan dedilla».

IZKIRIMIRIAK

Bein Perrando beste askok oi duen bezela joan zan eche jabearengana errenta pagatzera. Nagosia zegoan

emazte eta bere ume birekin bazkalduten; Perrandori etzioten ezer ematen, eta an zegoan chapelari jira emanaz kokotea arraskantzen. Nagusiak etzion jaramonik eguiten, eta Perrandok esan zion onela.

—¿Badakizu, nagusi jauna, zer guerta zaigun baserrian?

—Ez; ¿zer izan da ba?

—Pepe Antonen beiak bost chal euki dituala.

—¿Eta zelan konpontzen da bostai eznea emateko?

—Chit erraz; guk orain eguiten doguna, lau bazkalduten eta bat... ¡beguira!

Au entzun zuanian nagusiak Perrandori bazkaria eman zion, eta arratzaldian azkari edo *merienda*.

F. ABARRATEGUI.

Lotsagabekeriak

Azaldu zan guizon bat

Juezan aurrera

t'onek berela dio

eguiten galdera:

—¿Zu non bizi zerade?

—Nere anayakin.

—Eta ¿zure anaya?

—Bizi da nerekin:

—Eta, non zuek biek

—Jauna, alkarrekin,

—Beaz ¿zuk nai zenuke

jostatu nerekin?

Bada, ez da jostatzen

iñor Juezakin.

Mintzatu zeralako

lotsa guehirekin

joan zaite kartzelara aguazil orrekin.

ENRIQUE ELIZECHEA.

¡Ai zer mauka!

—Egun an, Andre Teresa.

—Bai zuri ere; alabarekin?...

—Bei, *gabineta* ikustera gatoz, ia konpontzen ote gueran.

—Autziak algaude bada?

—Esan nai nuke, zera, ia zenbat duben errenta.

—¿Errenta? Utza...

—Komeni zait...

—Ez, aleguia, guchi dubela, gañera deukagu *ultima moda* jarria, *luzilipurdika* (1) eta guzi...

—Ia ikusi... ¿zer ederra dan!

—*Me parese*; len egon diranak ere, zazpi oi ederki jartzen zitutzen...

—¿Alkarren gañian?...

—Ez, biar bezela.

—Tira bada, ¿zenbat du errenta?

—Ikatzik gabe, iru errial egunian.

—Ta ikatzakin...

—*Peseta*.

—Ondo da, neretzako: guk egunian naikua degu... zaku ikaz bat (2).

RAMÓN GUEL BENZU

IGARKIZUNAK

I

Bat-bi-ta ezkerro
Naiz noizik bein josta
Guzi bat-lau-bosta
Iru-lau-bost guero.

L. OYA.

(1) Luz eléctrica.
(2) Morkia zioz eta.

II

A S T

J. GALDOS.

Lengo astekoen epaiak: lenengoa, *Oguia*; bigarrena *Biotza*.

L. Oya-k bialdu deusku lenengoa eta bigarrenari epai polita emon de-utso, naiz ez igarri, bada diño dala: *Elurraren ondorengoa izotza*.

GURE SUSKRIZIÑO-BATZAILLAK

BIZKAIA

Bermeo, José Antonio Zabala; Lekeitio, Julián Zarreta; Leona, Prudencio Arrieta; Plencia, Bernardino Sierra; Munguia, Eustasio Bilbao; Markina, Felipe Elizaguirre; Durango, Roberto Soloaga; Ondarroa, Aquilino Echevarria.

GUIPUZKOAN

Donostia, Zacarias Leizaola, Loyola, 17, liburutegia; Azpeitia, Salvador Bengoechea, Bergara, Francisco Oyanguren; Tolosa, Baleriano Mokoroa; Irún, Guillermo Iguaran; Deva, Esteban Egaña; Zumaya, Pedro Ignacio Aizpurua; Zarauz, Jenaro Elizondo; Oñate, Fermín Bengoa; Mondragón, Antonio Kerejeta; Eibar, Julián Odriozola; Reuteria, Gabriel Echebeste; Pasaián, Juan Valverde; Archaletan, Francisco Galdós.

LA EDITORIAL VISCAYA derichon moldaguitzan
Gran Vía, 26 eta Ledesma, 15.

IBAIZABAL

BIZKAITARREZ ETA GUIPUZKOARREZ EGUINA

Euskalerrian 3 peseta urtean

Erdalerrian 6 „ „

Guei edo numero bakochea chakur chiki bat

Astean Asteangoa da, ta igandeetan edo domeketan urtetan dau

Suskriziño lekua: Bilbon, Dendari kalean (calle de la Tendería), 19

JAUN JOSÉ ASTUY-RENEAN

Redakziñoa: Bilbon, Tiboli, letra B, 2.º derecha

Iragarriak

1.º orrialdean peseta 1 lerroa

3.ª „ „ 0,20 „

4.ª „ „ 0,15 „

Beste klaseetako iragarriak itundu edo conbenidu bearrekoak izango dira

Aurretik pagau bear dira, bai suskriziñoak eta bai iragarriak